

TCO om vinster i välfärden

Utgångspunkter:

Det måste vara höga kvalitetskrav och goda förutsättningar för kvalitetsutveckling som är målet för förändringsarbetet i välfärdssystemen. I detta ligger goda anställnings- och arbetsvillkor.

Systemen ska stimulera olika aktörer, även mindre och ideella, att vara verksamma och möjliggöra för nya aktörer att etablera sig. Det är viktigt för att överbrygga skillnader i villkor mellan mindre företag och större koncerner samtidigt som det måste finnas möjligheter att bygga upp nya verksamheter.

Det systematiska kvalitetssäkringsarbetet måste utvecklas och normer/indikatorer fastställas. Bland dessa behöver indikatorer om ledarskapets förutsättningar och om krav på kompetens och kompetensutveckling för medarbetarna utvecklas.

Såväl kvalitetsredovisningar som ekonomisk redovisning ska vara transparenta så att verksamheternas kvalitativa och ekonomiska resultat kan jämföras med offentligt driven verksamhet. Krav på transparens ska alltså även ställas på de offentligt bedrivna verksamheterna.

Det ska alltid vara politiska församlingar som avgör omfattningen av det offentliga finansieringsåtagandet för välfärdstjänsterna, liksom de avgifter brukare i förekommande fall ska betala. Det är politikens ansvar att det ställs rätt krav i regelverken och relevanta krav i varje upphandling samt att det sker en systematisk och ändamålsenlig uppföljning. Det kräver att resurser avsätts och metoder utvecklas.

Ersättningssystemen ska vara formade utifrån den enskildes behov och med tydligt beaktande av socio-ekonomiska faktorer. När vissa verksamheter kan ha hög kvalitet och goda anställningsvillkor och ändå få ett större överskott, medan andra inte kan uppnå grundläggande standard kan finansieringssystemet vara fel utformat, exempelvis inte ta tillräcklig hänsyn till socio-ekonomiska faktorer eller till låga marginalkostnader. De olika ersättningssystemen behöver därför ses över.

Kollektivavtalsliknande anställningsvillkor ska krävas vid upphandlingar och för anslutning till upprättade koder. Det bör även krävas för att ansluta till fasta ersättningssystem såsom exempelvis hemtjänst eller primärvård enligt LOV eller personlig assistans.

Offentliga monopol får inte ersättas av lokala privata monopol eller oligopol. Ett lagstadgat meddelarskydd för alla anställda i välfärdsföretag ska införas.

Icke-offentliga aktörers verksamhet måste kunna generera överskott, dels för att få en buffert för förluster, dels för att kunna investera i verksamhetsutveckling.

Att reglera nivåer på utdelning i förhållande till omsättning eller kapital är inte lämpligt, bland annat eftersom olika verksamheter har väldigt olika karaktär, kapitalbehov och risknivå. En utdelningsreglering skulle dessutom vara relativt enkel att kringgå, inte minst för större organisationer. Att reglera uttaget av vinst löser i sig inte heller några kvalitetsbrister.

En nationell, enhetlig och jämförbar information om de olika aktörerna inom vård och omsorg ska finnas för att öka öppenhet och insyn för allmänheten kring kvalitet, ekonomi samt anställningsvillkor i offentligt finansierad vård och omsorg.

Allmänheten ska ha sådan insyn att de kan värdera och jämföra kvaliteten och att resurserna används på ett kostnadseffektivt och långsiktigt ansvarsfullt sätt. Genom Välfärdsinsyn tar de kollektivavtalsslutande parterna inom vård och omsorg ett stort ansvar för att värna öppenheten. Staten bör tydligt stödja detta arbete.”

Bättre villkor i alla avseenden för personal inom vård, skola och omsorger är en förutsättning för att långsiktigt kunna rekrytera medarbetare till och behålla dem i dessa yrken.

Slutsatser

Vår första slutsats är att fokus måste läggas på utveckling och uppföljning av kvalitetskrav och transparens i verksamheten, inklusive anställningsvillkor, inte vinst- eller utdelningsbegränsning i sig.

Vår andra slutsats att TCO inte ska utforma operativa förslag utan anger krav och principer som ska vara styrande för offentligt finansierade verksamheter oavsett driftsform.